

Warszawa , 11 października 2012 r.

TERAZ RODZINA

Rząd uzasadnia konieczność wydłużenia wieku emerytalnego sytuacją demograficzną Polski. Przechodzenie na emeryturę po 67. roku życia ma rozwiązać problemy finansów publicznych oraz spowodować, że system emerytalny w naszym kraju będzie zabezpieczał wypłatę emerytur przy zmniejszającej się liczbie ludności Polski, szczególnie zmniejszaniu się liczby osób młodych. Prawo i Sprawiedliwość uważa, że takie założenie jest błędne. Rząd nie ma żadnych propozycji w jaki sposób rzeczywiście rozwiązać problemy demograficzne.

Polska od lat osiąga dzietność poniżej prostej zastępowalności pokoleń, a wskaźnik dzietności trwale utrzymuje się na jednym z najniższych poziomów w Europie, aktualnie osiągając dramatyczną wartość – 1,3. W konsekwencji przewiduje się, że ciągu najbliższych 25 lat liczba osób w wieku produkcyjnym przypadających na osobę w wieku poprodukcyjnym spadnie o prawie 50%. Starzenie się ludności pociąga za sobą także wzrost wydatków państwa na opiekę zdrowotną.

Dlatego **zmiany są konieczne**, nie tylko aby ocalić system emerytalny, ale i uchronić przed zapaścią cały system finansów publicznych. Potrzebne są już dziś zdecydowane **inicjatywy prorodzinne**, aby **zapobiec** w przyszłości **podwyżkom podatków i składek**, które prowadziłyby do obniżenia konkurencyjności przez polską gospodarkę.

W opinii Prawa i Sprawiedliwości to właśnie **rodzina musi stać się najważniejszą inwestycją** i być podmiotem wsparcia przez Państwo Polskie. Rząd Donalda Tuska jest w tym obszarze niemal nieobecny, a wmawiając Polakom, że żyją na „zielonej wyspie”, prowadzi politykę podatkową, w której dzieci są wysoko opodatkowanym „dobrem luksusowym”.

Zatem wdrożenie odpowiednich narzędzi polityki prorodzinnej i podjęcie konkretnych działań, które wpłyną na wzrost liczby ludności w Polsce należy w tej chwili do najważniejszych zadań, jakie przyniosą w dłuższej perspektywie wzrost konkurencyjności gospodarki i zapewnią rozwój naszego kraju. **Brak takich działań i utrzymywanie stagnacji, przyniesie zapaść cywilizacyjną. Zagrożenie to zrozumiano w innych państwach UE, w których obserwujemy**

systematycznie wzrastającą dzietność, który to proces stanowi rezultat prowadzenia konsekwentnej polityki nakierowanej na odbudowę kapitału ludzkiego. Do takich państw należą kraje skandynawskie, Wielka Brytania, Irlandia czy Francja. Najwyższy czas, aby Polska weszła na drogę skutecznej polityki prorodzinnej.

Recepta

Co zatem stoi na przeszkodzie, aby w Polsce rodziło się więcej dzieci? Młodzi Polacy wskazują głównie na takie bariery, jak:

- zbyt niskie dochody (brak pracy lub niskie wynagrodzenia), które po urodzeniu dziecka nie pozwalają na życie na godnym poziomie, pozwalającym na zaspokojenie podstawowych potrzeb, utrzymanie samodzielnego mieszkania, a także w dalszej perspektywie czasowej: wychowania i edukacji dzieci;
- (jako powiązany z poprzednim), brak środków na zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych;
- mała dostępność przedszkoli i żłobków (wynikająca również z bariery finansowej);
- dyskryminacja w zakresie rozwiązań emerytalnych – rezygnacja z aktywności zawodowej osób prowadzących działalność gospodarczą aby wychowywać dziecko, oznacza nie tylko utratę bieżących dochodów, ale i niższą emeryturę w przyszłości – państwo nie odprowadza za takie osoby składek emerytalnych.

Prawo i Sprawiedliwość proponuje **program prorodzinny „Teraz Rodzina!”**, którego wdrożenie pozwoli na likwidację w znacznym zakresie wymienionych powyżej barier. Realizacja programu „Teraz Rodzina!” przyniesie redukcję ubóstwa, pozwalając na utrzymanie poziomu dochodu w rodzinach decydujących się na posiadanie dzieci. Co więcej, zakładamy **poprawę statusu materialnego polskich rodzin**, poprzez zwiększenie liczby miejsc pracy, a także wzrost wynagrodzeń. Zostaną stworzone **warunki dla podejmowania pracy przez oboje rodziców**, poprzez rozwój opieki instytucjonalnej i większą dostępność żłobków i przedszkoli. Kompleksowe wdrożenie wszystkich elementów Programu „Teraz Rodzina!” pozwoli ponadto na poprawę sytuacji mieszkaniowej rodzin, jak również zapewni zabezpieczenie emerytalne wszystkim osobom decydującym się na posiadanie dzieci.

Trzy Filary „Teraz Rodzina!”

Program „Teraz Rodzina” Prawa i Sprawiedliwości składa się z następujących filarów:

- **Finansowe wsparcie Rodzin**
- **Dom**
- **Praca**

Elementy składające na poszczególne filary Programu „Teraz Rodzina!” są ze sobą powiązane, a ich wdrożenie ma przyczynić się nie tylko do **zwiększenia dzietności** i poprawy perspektyw finansów publicznych w długiej perspektywie, ale zostały tak skonstruowane, aby **pobudzać gospodarkę** również w krótszym terminie. Pozytywny wpływ na gospodarkę, w efekcie przyniesie poszerzenie bazy podatkowej, a w konsekwencji doprowadzi do zwiększenia wpływów podatkowych bez podnoszenia obciążeń.

1. Finansowe wsparcie Rodzin

1.1 Ulgi podatkowe

Proponujemy **wprowadzenie ulg podatkowych** celem zapewnienia osobom decydującym się na posiadanie dzieci utrzymania realnej wysokości dochodów.

- Ulga progresywna – na każde kolejne dziecko kwota odliczenia rośnie o 50% kwoty bazowej (obecnej kwoty odliczenia).
- Możliwość dokonywania odliczeń w trakcie roku podatkowego – co miesiąc odliczana kwota zaliczki.
- Wprowadzenie możliwości odliczenia ulgi od składki ubezpieczenia społecznego umożliwi skorzystanie z ulgi Polakom o niższych dochodach.
- Możliwość odliczania nierozliczonej, ze względu na zbyt niski dochód w danym roku podatkowym, ulgi od podatków przypadających do zapłaty w kolejnych zeznaniach rocznych (co byłoby ważne dla osób z większymi rodzinami lub nieregularnymi poziomami dochodów w różnych latach).
- Przyjęcie założenia, że ulga przysługuje rodzinie od momentu poczęcia dziecka.
- Wprowadzenie ulgi podręcznikowej – pozwalającej na odliczenie od dochodu kosztu zakupu podręczników szkolnych dla dzieci.

Ponadto w Programie „Teraz Rodzina!” zakładamy rozszerzenie zakresu stosowanych ulg również na osoby, które ze względu na prowadzoną działalność gospodarczą płacą podatek dochodowy od osób fizycznych nie tylko według skali podatkowej na zasadach ogólnych, ale korzystają ze stawki liniowej, ryczałtu ewidencjonowanego czy karty podatkowej.

Opracowanie niniejszych zmian ma w szczególności służyć kształtowaniu instytucji prawa podatkowego tak, by uwzględniały one, iż **rodzina wychowująca dzieci pracuje na rzecz dobra wspólnego i interesu publicznego i dlatego powinna być traktowana jako podmiot podatku dochodowego**. Nie jedno z rodziców czy każdy z nich z osobna jest jednostką ekonomiczną, która powinna podlegać opodatkowaniu, ale rodzina jako całość.

1.2 Bon Rodzinny

Zgodnie z danymi publikowanymi przez OECD, w Polsce tylko 2% dzieci poniżej 3 lat korzysta z opieki instytucjonalnej (obok Czech jest to najniższy wskaźnik w Europie spośród państw OECD), podczas gdy w państwach o wysokich wskaźnikach dzietności, przekracza on 30%, a w niektórych państwach skandynawskich nawet 50%. Natomiast w przypadku dzieci powyżej 3 lat, które jeszcze nie osiągnęły wieku oznaczającego obowiązek szkolny, współczynnik ten przekracza nieznacznie 30%, a we wszystkie krajach notujących wysoki wskaźnik dzietności (*fertility rate*), wskaźnik ten kształtuje się powyżej 90%. Dostrzegając wagę zagadnienia – większa dostępność żłobków i przedszkoli pozwala na pracę obojga rodziców - jako element Programu „Teraz Rodzina!” wprowadzamy **„Bon Rodzinny”**, którego założeniem jest:

- Bon – o wartości 300 złotych miesięcznie na dziecko – otrzymują rodzice w wieku przed obowiązkiem szkolnym;
- Bon realizowany jest w placówce (żłobek, przedszkole), do której uczęszcza dziecko, niezależnie czy jest to podmiot publiczny czy niepubliczny.

Celem „Bonu Rodzinnego” jest zwiększenie dostępności żłobków i przedszkoli dla polskich rodziców, przy jednoczesnym poszanowaniu dla tradycyjnie przyjętych w naszym kraju metod wychowania dziecka i roli domu rodzinnego w kształtowaniu młodego człowieka. Ponadto **„Bon Rodzinny”**, poza **zwiększeniem dzietności i umożliwieniem obojgu rodziców podejmowania zatrudnienia**, ma także **pobudzać gospodarkę**. Wprowadzenie instrumentu skutkować będzie wzrostem liczby żłobków i przedszkoli oraz miejsc w tych placówkach.

1.3. Karta rodziny wielodzietnej

Proponujemy wprowadzenie dodatkowego udogodnienia w postaci **ulg na wejście do placówek prowadzonych przez podmioty publiczne** (z możliwością włączenia do karty podmiotów niepublicznych) **dla rodzin wielodzietnych. Karta może być realizowana w placówkach kultury, sportu, środkach transportu publicznego** itp. Rozwiązanie stanowi realne udogodnienie dla rodzin posiadających dzieci, umożliwiając korzystanie z placówek kulturalnych, sportowych czy transportu publicznego. Bez takiego instrumentu, rodziny wielodzietne często nie mogą pozwolić sobie na korzystanie z instytucji kulturalnych, rekreacyjnych, transportu – wraz z liczebnością rodziny zwiększa się trudność dodatkowego zarobkowania przez drugiego z małżonków przy jednocześnie wyższych kosztach utrzymania całego gospodarstwa domowego.

Jednocześnie widzimy zwiększone możliwości dla podmiotów uczestniczących w programie – wzrośnie ich potencjał przychodowy - **wprowadzenie instrumentu zachęci do odwiedzania placówek czy korzystania z transportu rodziny, które wcześniej z przyczyn finansowych nie mogły sobie na to pozwolić.**

1.4. Stawka 0 VAT na ubranka dziecięce

Prawo i Sprawiedliwość uważa, że rząd Polski powinien zabiegać o wprowadzenie w nowej dyrektywie **VAT stawki 0% na ubranka dziecięca**. Stawka ta **obowiązuje m.in. w Wielkiej Brytanii i Irlandii**. Biorąc pod uwagę, że rozpoczyna się proces prac nad nową dyrektywą VAT, Polska ma niepowtarzalną szansę zapewnić swoim obywatelom **mechanizm działający w krajach UE**, w których Polki rodzą dzieci o wiele chętniej niż w ojczyźnie.

Zerowa stawka VAT na ubranka dziecięce spowoduje obniżenie ich cen, a tym samym zwiększy możliwości finansowe rodzin posiadających dzieci.

2 Praca

2.1 Wsparcie pracodawców

Jedną z głównych barier dla tworzenia miejsc pracy, są **koszty zatrudnienia ponoszone przez pracodawców**. Dlatego chcemy ponownie (co zrobił rząd Prawa i Sprawiedliwości w roku 2007, a rozwiązało to cofnął rząd Donalda Tuska) **obniżyć wysokość składki rentowej płaconej przez pracodawców** o dwa punkty procentowe. Obniżenie składki rentowej, podobnie jak miało to miejsce po wdrożeniu decyzji podjętej przez rząd Prawa i Sprawiedliwości w roku 2007, przyczyni się do powstania miejsc pracy oraz wzrostu wynagrodzeń, a tym samym ograniczy barierę w podejmowaniu decyzji o posiadaniu dzieci.

2.2 Praca dla młodych

Bezrobocie jest szczególnie dotkliwe dla ludzi młodych, którzy stają w obliczu decyzji o posiadaniu dzieci. Proponujemy **obniżenie o 50% przez okres 2 lat składek na ubezpieczenie społeczne w przypadku zatrudnienia absolwentów szkół**, na wzór rozwiązania obowiązującego dla osób rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej.

2.3. Firma rodzinna

W ramach Programu „Teraz Rodzina!” proponujemy **wliczenie do okresu składkowego urlopu wychowawczego kobiety prowadzącej działalność gospodarczą**. Zakładamy, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe nie może być wyższa niż kwota 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

3. Dom

Celem zapewnienia warunków mieszkaniowych, proponujemy:

- Dofinansowanie kupna, budowy mieszkania, domu, poprzez system kredytów gwarantowanych przez państwo.
- Powrót do programu „Rodzina na swoim”.

Proponowane rozwiązania mają również charakter prorozwojowy, zakładają pobudzenie sektora budowlanego.

Wydatki związane z programem

Przejawem nikłego zainteresowania rządu Donalda Tuska polityką prorodzinną, jest wysokość wydatków w tym obszarze. **Polska należy do państw OECD**, których **wydatki** (i zmniejszenia dochodów na skutek stosowania instrumentów prorodzinnych) **w obszarze wsparcia rodziny należą do najniższych – nie przekraczają one 1% PKB**, podczas gdy w państwach skandynawskich wynoszą one nawet powyżej 3% PKB. Program „Teraz Rodzina!” zakłada zwiększenie wydatków państwa, a także obniżenie wpływów do sektora finansów publicznych, jednak większość instrumentów jednocześnie pobudza gospodarkę i prowadzi do zwiększenia bazy podatkowej.

Koszty pełnego wdrożenia Programu „Teraz Rodzina!” zostały oszacowane konserwatywnie (tj. zakładamy, że w rzeczywistości byłyby niższe) i wynoszą:

- Finansowe wsparcie rodzin – ok. 7 mld zł.
- Praca – ok. 11 mld zł (w tym obniżenie składki rentowej dla pracodawców).
- Dom – ok. 1,5 mld zł.

Szacowane przez nas dodatkowe wydatki i zmniejszenie wpływów sektora finansów publicznych Programu „Teraz Rodzina!” szacujemy na maksymalnie 19,5 mld zł, czyli nieco ponad 1,2% PKB. Zatem **zaproponowany przez Prawo i Sprawiedliwość program jest znacznie tańszy niż funkcjonujące w państwach europejskich o wskaźniku dzietności na poziomie 1,8-2**. Zaznaczamy, iż, nie zakładamy jednorazowego wdrożenia wszystkich instrumentów. **Program jest rozłożony na lata**, a wdrażanie poszczególnych elementów uzależnione jest od sytuacji gospodarczej i stanu finansów publicznych. W pierwszej kolejności, zakładamy działania pozwalające na zwiększenie dochodów sektora finansów publicznych, które powinny zostać wykorzystane do pobudzenia gospodarki (wykorzystanie tzw. efektu mnożnikowego), którego skutkiem będzie zwiększenie wpływów podatkowych bez kolejnych zmian w systemie podatkowym (w tym podnoszenia stawek). Do takich należy m.in. obniżenie wysokości stawki rentowej o dwa punkty procentowe.

Zmniejszenie wpływów oraz zwiększenia wydatków zostaną sfinansowane z uszczelnienia systemu podatkowego oraz nowych danin (podatek od instytucji finansowych oraz obrotowy od hipermarketów).